

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MELCHIORA WATHELETA
přednesené dne 26. května 2016¹

Věc C-294/15

Edyta Mikołajczyk
proti
Marie Louise Czarnecké,
Stefanu Czarneckému

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Sąd Apelacyjny w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko)]

„Řízení o předběžné otázce — Soudní spolupráce v občanských věcech — Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti — Nařízení (ES) č. 2201/2003 — Článek 1 odst. 1 písm. a) — Věcná působnost — Žaloba na prohlášení manželství za neplatné podaná třetí osobou po smrti jednoho z manželů — Článek 3 odst. 1 — Příslušnost soudů členského státu místa bydliště navrhovatele pro projednání takové žaloby“

I – Úvod

1. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 1 písm. a) a odst. 3 a článku 3 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000² (dále jen „nařízení č. 2201/2003“).

2. Uvedená žádost se konkrétně týká použití uvedeného nařízení na žalobu na prohlášení manželství za neplatné podanou třetí osobou po smrti jednoho z manželů.

II – Právní rámec

3. Bod 8 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 uvádí, že „[v]e věci rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné by toto nařízení mělo být používáno pouze na zrušení manželských svazků a nemělo by se týkat takových otázek, jakými jsou důvody rozvodu, majetkové důsledky manželství nebo případná jiná dodatečná opatření“.

4. Oblast působnosti nařízení č. 2201/2003 je vymezena v čl. 1 odst. 1 a 3 takto:

1. „Toto nařízení se bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se:

a) rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné;

¹ — Původní jazyk: francouzština.

² — Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243. V tomto stanovisku budu odkazovat na znění nařízení č. 2201/2003, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004 (Úř. věst. 2004, L 367, s. 1).

[...]

3. Toto nařízení se nevztahuje na:

- a) určení nebo popření rodičovství;
- b) rozhodnutí o osvojení, předadopční opatření nebo na neplatnost či zrušení osvojení;
- c) příjmení a jména dítěte;
- d) dosažení zletilosti;
- e) vyživovací povinnosti;
- f) správy jmění nebo dědictví;
- g) opatření přijatá v důsledku trestných činů spáchaných dětmi.“

5. Článek 3 tohoto nařízení, nazvaný „Obecná příslušnost“, stanoví:

„1. Ve věcech týkajících se rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné jsou příslušné soudy toho členského státu,

- a) na jehož území
 - mají manželé obvyklé bydliště, nebo
 - měli manželé poslední společné obvyklé bydliště, pokud zde jeden z nich ještě bydlí, nebo
 - má odpůrce bydliště, nebo
 - v případě společného návrhu na zahájení řízení má alespoň jeden z manželů obvyklé bydliště, nebo
 - má navrhovatel obvyklé bydliště, v němž bydlel nejméně jeden rok bezprostředně před podáním návrhu na zahájení řízení, nebo
 - má navrhovatel obvyklé bydliště, v němž bydlel nejméně šest měsíců bezprostředně před podáním návrhu na zahájení řízení, a zároveň je buď státním příslušníkem tohoto členského státu, nebo, v případě Spojeného království a Irska, zde má ‚domicil‘;
- b) jehož státními příslušníky jsou oba manželé nebo, v případě Spojeného království a Irska, se jedná o zemi ‚domicilu‘ obou manželů.

2. Pro účely tohoto nařízení se pojem ‚domicil‘ vykládá podle právních řádů Spojeného království a Irska.“

III – Spor v původním řízení a předběžné otázky

6. Skutkový stav v projednávané věci je neobvyklý a sahá několik desetiletí do minulosti.

7. Dne 20. listopadu 2012 podala Edyta Mikołajczyk k Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě, Polsko) žalobu na prohlášení manželství Stefana Czarneckého a Marie Louise Czarnecké (rozené Cuenin), uzavřeného dne 4. července 1956 před úředníkem matriky městského úřadu 16. pařížského obvodu (Francie), za neplatné. Uvedla, že je dědičkou ze závěti po první manželce Stefana Czarneckého, Zdzisławě Czarnecké, která zemřela dne 15. června 1999.

8. Podle E. Mikołajczyk nebylo manželství S. Czarneckého a Zdzisławy Czarnecké, uzavřené dne 13. července 1937 před úředníkem matričního úřadu města Poznaň (Polsko), nikdy zrušeno, takže pozdější manželství uzavřené mezi S. Czarneckým a Marie Louise Czarneckou představuje bigamický vztah.

9. Tato žaloba na prohlášení manželství za neplatné je podána proti S. Czarneckému a Marie Louise Czarnecké. Vzhledem k tomu, že S. Czarnecki zemřel dne 3. března 1971, byl mu v tomto řízení ustanoven opatrovník, který se připojil k návrhu Marie Louise Czarnecké.

10. Posledně jmenovaná vznesla námitku nepřislušnosti Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě) a navrhla, aby byla tato žaloba na prohlášení manželství za neplatné prohlášena za nepřípustnou. Ve věci samé navrhuje žalobu v plném rozsahu zamítnout jako neopodstatněnou.

11. Usnesením ze dne 9. září 2013 Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě) tuto námitku nepřislušnosti zamítl a žádný z účastníků řízení toto usnesení nenapadl.

12. V rozsudku ze dne 13. února 2014 tento soud konstatoval, že manželství S. Czarneckého a Zdzisławy Czarnecké bylo polskými soudy ukončeno rozvodem dne 29. května 1940, a rozhodl, že žaloba na prohlášení manželství za neplatné je neopodstatněná.

13. Edyta Mikołajczyk se proti tomuto rozsudku odvolala k Sąd Apelacyjny w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko).

14. Při posuzování tohoto odvolání tento soud vyjádřil pochybnosti ohledně mezinárodní příslušnosti polských soudů k projednání sporu v původním řízení na základě článků 1 a 3 nařízení č. 2201/2003. Sąd Apelacyjny w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě) se tedy rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Spadají žaloby na prohlášení manželství za neplatné po smrti jednoho z manželů do působnosti [nařízení č. 2201/2003]?
- 2) Je-li odpověď na první otázku kladná, spadají do působnosti nařízení [č. 2201/2003] žaloby na prohlášení manželství za neplatné, které byly podány jinou osobou než jedním z manželů?
- 3) Je-li odpověď na druhou otázku kladná, může být příslušnost soudu ve věcech žalob na prohlášení manželství za neplatné, které byly podány jinou osobou než jedním z manželů, založena dle kritérií uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) páté a šesté odrážce nařízení [č. 2201/2003]?”

IV – Řízení před Soudním dvorem

15. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla Soudnímu dvoru doručena dne 17. června 2015.

16. Písemná vyjádření předložily polská a italská vláda, jakož i Evropská komise. Účastníci původního řízení ani vedlejší účastníci řízení před Soudním dvorem nepožadovali nařízení jednání. Soudní dvůr má za to, že má dostatek informací pro rozhodnutí bez nařízení jednání.

V – Analýza

A – K první předběžné otázce

17. Ve své první předběžné otázce se předkládající soud Soudního dvora táže, zda se nařízení č. 2201/2003 použije na žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané po smrti jednoho z manželů.

18. Předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce z velké části popisuje skutkový stav tak, jak byl zjištěn Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě), včetně toho, že manželství S. Czarneckého a Zdzisławy Czarnecké bylo ukončeno rozvodem v roce 1940³, takže na první pohled se jeví, že žaloba, která vedla k podání projednávané předběžné otázky, je pravděpodobně neopodstatněná.

19. Tato meritorní otázka však může být posouzena až po určení, zda byly polské soudy mezinárodně příslušné k projednání sporu v původním řízení. Přesně tato otázka je přitom předmětem projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

20. Podle předkládajícího soudu není samo o sobě rozhodující, že se nařízení č. 2201/2003 podle čl. 1 odst. 1 písm. a) použije na občanskoprávní věci týkající prohlášení manželství za neplatné.

21. Připomíná, že tímto nařízením bylo zrušeno nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem⁴. Základem pro posledně uvedené nařízení byla „úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii“⁵.

22. I když jsou ustanovení dotčená v projednávané věci velmi podobná ustanovením obsaženým v této úmluvě, která ze své působnosti také nevylučovala žádnou kategorii žalob na prohlášení manželství za neplatné, předkládací soud poukazuje na bod 27 vysvětlující zprávy profesorky Borrás k uvedené úmluvě⁶ schválené Radou dne 28. května 1998, podle které „[p]ro stanovení kritérií příslušnosti ve věcech manželských není třeba zohledňovat případy, kdy musí být platnost manželství posouzena v rámci žaloby na prohlášení manželství za neplatné, pokud je jeden nebo oba manželé po smrti, neboť tato otázka nespadá do oblasti působnosti úmluvy. Takové případy se vyskytují hlavně v rámci předběžných otázek souvisejících s dědictvím. Řídí se příslušnými mezinárodními právními nástroji [...] nebo vnitrostátním právem státu, pokud takovou možnost upravuje“⁷.

23. Podle polské a italské vlády žaloby na prohlášení manželství za neplatné po smrti jednoho z manželů nespádají do působnosti nařízení č. 2201/2003 z toho důvodu, že v okamžiku podání takové žaloby již manželský svazek, kterého se tato žaloba týká, z důvodu smrti jednoho z manželů neexistuje.

24. Pokud manželství skončilo, spor týkající se jeho prohlášení za neplatné se podle těchto vlád netýká převážně osobního stavu fyzických osob, ale majetkových práv v rámci dědického řízení jako v projednávané věci.

3 — Z toho vyplývá, že druhé manželství S. Czarneckého s Marie Louise Czarneckou uzavřené v roce 1956 nebylo bigamické.

4 — Úř. věst. 2000, L 160, s. 19; Zvl. vyd. 19/01 s. 209.

5 — Úř. věst. 1998, C 221, s. 1.

6 — Úř. věst. 1998, C 221, s. 27, dále jen „vysvětlující zpráva profesorky Borrás“.

7 — Dnes se otázky příslušnosti související s děděním řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107).

25. Na podporu svého názoru se polská a italská vláda rovněž opírají o bod 27 výše uvedené vysvětlující zprávy profesorky Borrás.

26. Stejně jako Komise však zastávám názor, že nařízení č. 2201/2003 se použije na všechny žaloby na prohlášení manželství za neplatné, i když jeden z manželů již zemřel, a to nezávisle na tom, že tato žaloba může být stejně jako ve věci v původním řízení spojena se sporem týkajícím se dědictví.

27. To, že se žaloba na prohlášení manželství za neplatné dotčená ve věci v původním řízení týká manželství, které již zaniklo z důvodu smrti jednoho z manželů, neznamená na rozdíl od toho, co tvrdí italská vláda, že tato žaloba nespadá do působnosti nařízení č. 2201/2003. Smrt totiž způsobí zánik manželství s účinky *ex nunc*, kdežto žaloba na prohlášení manželství za neplatné směřuje k jeho ukončení s účinky *ex tunc*. Zájem na prohlášení neplatnosti manželství tedy může existovat i po jeho zániku z důvodu smrti jednoho z manželů.

28. Jak kromě toho zdůrazňuje Komise, znění čl. 1 odst. 1 písm. a) nařízení č. 2201/2003 neponechává prostor pro pochyby o tom, zda se toto nařízení použije na takovou žalobu na prohlášení manželství za neplatné, jako je žaloba ve věci v původním řízení. Toto ustanovení jednoznačně, bez výhrad a dodatečných podmínek stanoví, že „[t]oto nařízení se [...] vztahuje na [...] prohlášení manželství za neplatné [...]“. Žaloby na prohlášení manželství za neplatné, pokud je jeden z manželů po smrti, navíc nejsou uvedeny mezi věcmi výslovně vyňatými z působnosti nařízení č. 2201/2003 v odstavci 3 tohoto článku.

29. Pokud jde o argumenty založené na bodu 27 vysvětlující zprávy profesorky Borrás, úmluva, ke které byla tato zpráva připojena, nikdy nevstoupila v platnost, a profesorka Borrás navíc, jak uvádí Komise, neuvádí žádné vysvětlení pro zdůvodnění tohoto výněti.

30. Jak naopak poznamenává Komise, nařízení č. 2201/2003 má poskytnout občanům Evropské unie vysokou úroveň předvídatelnosti a právní srozumitelnosti, co se týče příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželství, které mají mezinárodní charakter. Vyjmout z jeho působnosti žaloby na prohlášení manželství za neplatné v případě smrti jednoho z manželů by tedy bylo v rozporu s duchem a účelem tohoto nařízení.

31. Bod 8 odůvodnění uvedeného nařízení konečně stanoví, že „[v]e věci rozhodnutí o [...] prohlášení manželství za neplatné by toto nařízení mělo být používáno pouze na zrušení manželských svazků a nemělo by se týkat takových otázek, jakými jsou důvody rozvodu, majetkové důsledky manželství nebo případná jiná dodatečná opatření“.

32. Na rozdíl od toho, co tvrdí polská a italská vláda, z tohoto bodu odůvodnění nevyplývá, že se nařízení č. 2201/2003 nevztahuje na žaloby na prohlášení manželství za neplatné, pokud je jeden nebo oba manželé po smrti. Pro tento typ žalob toto nařízení naopak stanoví, že se použije pouze na otázku ukončení manželství, a nikoli na majetkové důsledky manželství, jako je dědictví, které je ostatně výslovně vyňato z působnosti uvedeného nařízení podle čl. 1 odst. 3 písm. f).

33. Ačkoli tedy nařízení č. 2201/2003 může – jako v tomto případě – založit příslušnost soudu pro rozhodování o platnosti manželství uzavřeného mezi S. Czarneckým a Marie-Louise Czarneckou, nevztahuje se na otázky související s dědictvím S. Czarneckého a jeho první manželky, Zdzisławy Czarnecké, jejíž dědičkou ze závěti je podle svého tvrzení E. Mikołajczyk.

34. Z těchto důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr na první otázku odpověděl tak, že žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané po smrti jednoho z manželů spadají do působnosti nařízení č. 2201/2003.

B – Ke druhé předběžné otázce

35. Ve druhé otázce se předkládající soud Soudního dvora táže, zda do působnosti nařízení č. 2201/2003 spadají rovněž žaloby na prohlášení manželství za neplatné, které byly podány jinou osobou než jedním z manželů.

36. V tomto ohledu předkládající soud poznamenává, že vysvětlující zpráva profesorky Borrás se k možnému vynětí žalob na prohlášení manželství za neplatné podaných jinou osobou než jedním z manželů nevyjadřuje. Rovněž zdůrazňuje rozporuplnost právní nauky, jelikož podle některých autorů článek 3 nařízení č. 2201/2003 sice implicitně vylučuje jeho použitelnost na žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané třetí osobou, avšak podle jiných je třeba připustit, že se tohoto nařízení může použít na žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané státním zástupcem nebo třetí osobou, která má na podání žaloby zájem, avšak s tou výjimkou, že v takové procesní situaci se uplatní pouze čl. 3 odst. 1 písm. a) první až čtvrtá odrážka a čl. 3 odst. 1 písm. b) uvedeného nařízení.

37. Polská a italská vláda sdílají názor, podle kterého se nařízení č. 2201/2003 nepoužije na žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané jinou osobou než jedním z manželů. Na podporu svého tvrzení polská vláda uvádí, že několik kritérií pro založení příslušnosti uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení uvádí obvyklé bydliště manželů – společné nebo po rozluce, aby prokázala, že pouze účastníci řízení o prohlášení manželství za neplatné mají být pouze manželé.

38. Stejně jako Komise se přiklání k výkladu věrnému znění článků 1 a 3 nařízení č. 2201/2003, který jeho použití na žaloby na prohlášení manželství za neplatné nečiní závislé na osobě navrhovatele.

39. I když mají žaloby týkající se manželství osobní povahu, existují navíc případy, kdy může mít třetí osoba tak jako ve věci v původním řízení zájem na podání žaloby a neexistuje důvod proč jí v tom bránit, přičemž tento zájem není posuzován na základě nařízení č. 2201/2003, ale na základě použitelného vnitrostátního práva.

40. To, že některá kritéria pro založení příslušnosti vyjmenovaná v čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 2201/2003 uvádí obvyklé bydliště manželů, nemá vliv na odpověď na druhou otázku, neboť to, že soud v místě obvyklého bydliště manželů je mezinárodně příslušný ve věcech prohlášení manželství za neplatné, neznamená, že žalobu v souladu s ustanoveními tohoto nařízení v tomto místě nemůže podat třetí osoba.

41. Z těchto důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr na druhou předběžnou otázku odpověděl tak, že do působnosti nařízení č. 2201/2003 spadají žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané jinou osobou než jedním z manželů.

C – Ke třetí předběžné otázce

42. Ve třetí otázce se předkládající soud Soudního dvora táže, zda může být příslušnost soudu členského státu, kterému je doručena žaloba na prohlášení manželství za neplatné podaná jinou osobou než manželi, založena na kritériích pro založení příslušnosti uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) páté a šesté odrážce nařízení č. 2201/2003.

43. Podle předkládajícího soudu by použití těchto ustanovení vedlo k založení příslušnosti polských soudů pro posouzení platnosti manželství uzavřeného ve Francii pouze na základě toho, že bydliště navrhovatele, kterým v tomto případě není jeden z manželů, ale E. Mikołajczyk, je v Polsku, a bez jakékoli souvislosti s místem bydliště manželů.

44. Podle italské vlády musí být kritéria uvedená v čl. 3 odst. 1 písm. a) páté a šesté odrážce nařízení č. 2201/2003, která jako kritérium pro založení příslušnosti soudu uvádí místo obvyklého bydliště navrhovatele, chápána v tom smyslu, že hovoří pouze o navrhovateli, kterým je jeden z manželů.

45. V tomto ohledu se opírá o bod 32 vysvětlující zprávy profesorky Borrás, podle které byl výběr jiných kritérií pro založení příslušnosti, než je obvyklé bydliště manželů, motivován obavami některých členských států, aby se přístup ke spravedlnosti nestal neoprávněně obtížným pro ty manžele, kteří se po manželské krizi vrátí do země, ve které měli bydliště před uzavřením manželství.

46. Stejně jako italská vláda má Komise za to, že doslovný výklad dotčených ustanovení, který by umožnil založit mezinárodní příslušnost polských soudů k projednání žaloby třetí osoby na prohlášení manželství uzavřeného ve Francii za neplatné, by byl v rozporu s účelem nařízení č. 2201/2003. Podle jejího názoru unijní zákonodárce nemohl zamýšlet, aby výraz „navrhovatel“ označoval třetí osoby v rámci žaloby na prohlášení manželství za neplatné, pokud tyto mají aktivní legitimaci podle vnitrostátního práva. Podle Komise jsou pravidla pro založení příslušnosti stanovená uvedeným nařízením koncipována tak, aby chránila zájmy manželů, a nikoli třetích osob, které mohou podat návrh na zahájení takového řízení. Pokud mají takové třetí osoby právo podat stejnou žalobu, jsou povinny respektovat pravidla pro založení příslušnosti stanovená ve prospěch manželů.

47. Souhlasím s tvrzeními a argumenty Komise a italské vlády.

48. Navíc je třeba připomenout, že Soudní dvůr již v bodě 48 rozsudku ze dne 16. července 2009, Hadadi (C-168/08, EU:C:2009:474), rozhodl, že „čl. 3 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 2201/2003 [upravuje] několik základů soudní příslušnosti, které jsou si postaveny na roveň. Všechna objektivní kritéria uvedená v tomto čl. 3 odst. 1 jsou alternativní“.

49. Soud tedy v bodě 49 tohoto rozsudku konstatoval, že „systém určování příslušnosti zavedený nařízením č. 2201/2003 se ve věcech rušení manželských svazků nezakládá na myšlence vyloučení možnosti několika soudních příslušností. Nařízení naopak výslovně vychází z několika soudních příslušností postavených si na roveň“.

50. Z těchto pasáží vyplývá, že třetí osoba, která podá žalobu na prohlášení manželství za neplatné, si může zvolit, u kterého soudu chce svoji žalobu podat, ze soudů, které jsou uvedeny v čl. 3 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení.

51. I když třetí, pátá a šestá odrážka tohoto ustanovení uvádí obecně obvyklé bydliště odpůrce nebo navrhovatele, Soudní dvůr v bodě 50 rozsudku ze dne 16. července 2009, Hadadi (C-168/08, EU:C:2009:474), rozhodl, že „zatímco *kritéria uvedená v čl. 3 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení vycházejí s různými obměnami z obvyklého bydliště manželů*, kritérium uvedené v tomtéž odstavci pod písmenem b) vychází ze ‚státní příslušnosti obou manželů‘ nebo v případě Spojeného království a Irska ze země ‚domicilu‘ obou manželů“⁸.

52. Ze zdůrazněné pasáže jasně vyplývá, že podle Soudního dvora vychází všechna kritéria pro založení příslušnosti vyjmenovaná v čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 2201/2003 z obvyklého bydliště jednoho nebo obou manželů.

53. Z tohoto důvodu se podle mého názoru pátá odrážka čl. 3 odst. 1 písm. a) neomezuje na stanovení příslušnosti soudu v místě obvyklého bydliště navrhovatele, ale dodává, že navrhovatel musel na tomto místě bydlet alespoň jeden rok bezprostředně předcházející podání žaloby. Stejně je tomu i v případě šesté odrážky tohoto ustanovení, podle které tam navrhovatel musel bydlet alespoň šest měsíců bezprostředně předcházejících podání žaloby a být státním příslušníkem dotčeného členského státu.

8 — Zvýrazněno autorem tohoto stanoviska.

54. Proč by unijní zákonodárce doplňoval tyto kvalifikace „navrhovatele“, pokud by se nejednalo o jednoho z manželů?

55. Z těchto důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr na třetí otázku odpověděl tak, že čl. 3 odst. 1 písm. a) pátá a šestá odrážka nařízení č. 2201/2003 se nevztahují na žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané jinou osobou než manželi.

VI – Závěry

56. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Sąd Apelacyjny w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko) odpověděl následovně:

- „1) Žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané po smrti jednoho z manželů spadají do působnosti nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004.
- 2) Žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané jinou osobou než manželi spadají do působnosti nařízení č. 2201/2003, ve znění nařízení č. 2116/2004.
- 3) Článek 3 odst. 1 písm. a) pátá a šestá odrážka nařízení č. 2201/2003, ve znění nařízení č. 2116/2004, se nevztahuje na žaloby na prohlášení manželství za neplatné podané jinou osobou než manželi.“